

1939

Slávnostné zasadnutie prvého Slovenského snemu

Občania sa veľmi tešili z príležitosti slávnostného zasadnutia prvého Slovenského snemu v Bratislave. Do Bratislavy z tunajšej obce odcestovali 4 občania, aby brali účasť na tejto slávnosti. Ostatní obyvatelia, a to najmä gardisti, si vypočuli priebeh prvého zasadnutia a otvorenia Slovenského snemu z rozhlasu v miestnosti HG.

Vyhlásenie Slovenského štátu

Dňa 10. marca sa pokúsili Česi zmocniť zasa nadvlády nad Slovenskou krajinou, lebo ju čiastočne udelením autonómie stratili. Pomocou českej soldatesky pokúsili sa urobiť vojenský puč na Slovensku. Obsadili dôležité úrady, budovy, atď. Začali zatvárať vedúce slovenské osobnosti, a pomocou zradcov- Slovákov, chceli sa zmocniť vlády. Židia a Čechoslováci, ktorí boli bývalí agráreni, sa na to pripravovali, a už svoje víťazstvo aj pijatiku a zábavami v miestnom hostinci u Adolfa Urcikána oslavovali. Boli medzi nimi Česi, zbytkový statkár Adolf Kučera, želez. Zriad. V.v. Jozef Krátky a syn, Jaroslav Reichard- výpravca vlakov, Čech, Július Urcikán, Štefan Urcikán, Dominik Urcikán, Adolf Urcikán, bývalí agráreni a Jozef Hladký, por. spor. školy a mnohí iní, ktorí verejne hlásali, že opäť bude na Slovensku tak, ako bolo pred 6. októbrom 1938, lebo Slováci nie sú schopní žiť bez Čechov. Toto roztrubovanie nádejí zradcov Slovenského národa, hodne zlomilo ducha ľudu. Mnohí z nich i po vyhlásení samostatného Slovenského štátu neprestali podkopávať a hľadeli vyvolať nespokojnosť u občanov, ale bez výsledku. Ostražitosť HG a HSL'S bola v plnej pohotovosti.

V noci z 11. na 12. marca nastúpila HG, počtom asi 70, na rozkaz Okresného veliteľstva HG peši do Nitry. Keďže oblasťné veliteľstvo v Nitre už svoju prácu vykonalo, vrátili sa títo ešte 12. marca naspäť.

Dňa 16. marca sa opäť Česi, za podpory Židov, chceli zmocniť v Nitre úradov, a preto boli zasa gardisti povolaní do Nitry, aby im to prekazili. Na vojenskom nákladnom aute odišlo 57 gardistov, pod vedením miestneho veliteľa Ladislava Frličku. Tento ich viedol aj 11. marca. Pretože nepokoje boli potlačené hneď v zárodku, vrátili sa gardisti ešte toho dňa naspäť.

Dňa 23. marca nastúpilo 47 vojakov- gardistov do Nitry na obranu hraníc. Po troch dňoch sa vrátili všetci naspäť. Niektorí z nich sa aj dobrovoľne hlásili na front. Potom konalo asi 18 členov HG strážnu službu v Hlohovci asi 8 dní. Počas rušných marcových dní, konala HG strážnu, poriadkovú a kontrolnú službu.

Účasť na manifestáciach

Dňa 5. februára bola v Rišnovciach manifestácia, na ktorej rečnil šéf propagandy, Šaňo Mach a náčelník štábu Karol Murgaš. Tu Šaňo Mach prvý raz vyslovil sa o samostatnom Slovenskom štáte. Hlinková garda pochodovala do Rišnoviec v pochodovom útvare, na čele so starostom a gardistickou zástavou. Veľa občanov sa tiež zúčastnilo na tejto manifestácii.

Dňa 4. júna boli zasa obidvaja rečníci v Rišnovciach, kde bol odhalený slovenský dvojkríž. HG a mnoho občanov sa na tejto slávnosti zúčastnilo.

Dňa 29. júna bol v Hlohovci minister vnútra, Prof. Dr. Vojtech Tuka a hlavný veliteľ HG Šaňo Mach. Z tunajšej obce zúčastnili sa na tejto manifestácii všetci gardisti a mnoho občanov.

Rozpustenie Obecného zastupiteľstva

Na návrh miestnej organizácie HSL'S, bolo Okresným úradom v Hlohovci rozpustené Obecné zastupiteľstvo a za vládneho komisára bol menovaný doterajší starosta Jonáš Halmeš, ktorý si do poradného zboru pribral Rudolfa Babušíka, s funkciou pokladníka, Ladislava Frličku, Ľudovíta Čambala a Jozefa Mittucha.

Spomienková slávnosť

Dňa 15. augusta usporiadala HSL'S a HG spomienkovú slávnosť, za zvečnelého vodcu Andreja Hlinku. Gardisti a občania vzdali hold svojmu zvečnelému vodcovi a pomodlili sa za jeho spasenie.

Mobilizácia

Dňa 25. augusta začalo MNO povolávať niektorých záložníkov na mimoriadne cvičenie, v dôsledku vypuknutia nemecko- poľského napätia.

Dňa 2. septembra boli povolané do zbrane odvedené ročníky 1922- 1934. Nástup všetkých záložníkov prešiel hladko. Hlavné veliteľstvo HG oslobodilo od povinnosti nastúpiť vojenskú službu miestneho veliteľa HG, aby mohol konať na svojom mieste a plniť všetky rozkazy nadriadených veliteľov.

Železničný strážny oddiel

Dňa 30. augusta z rozkazu okresného veliteľa HG, postavilo miestne veliteľstvo HG Železničný strážny oddiel na železničnej stanici v Nitre, v počte 1 veliteľ+ 6 strážnych. Títo konali službu a striedali sa po zmenách až do 18. septembra, kedy bol ŽSO zrušený. Strážnu službu konali aj nevojaci. Všetci boli oblečení vo vojenských rovnošatách a mali zbrane.

Odvelenie gardistov

Dňa 1. septembra odvelilo miestne veliteľstvo 21 gardistov- vojakov do strážnej služby okresného veliteľstva HG.Štyroch z nich prepustilo domov, ostatných 17 odvelilo na posádkové veliteľstvo HG do Bratislavy. Väčšina z nich konala strážnu službu na ostrove Kúsmarker, odkiaľ boli 17. septembra prepustení na dovolenku, no potom sa sem vrátili.

Služba HG

Miestne veliteľstvo konalo nepretržite od 27. augusta do 10. októbra službu spojovaciú, strážnu, poriadkovú a pohotovostnú. Svoje stanovisko malo v obecnej v obecnej kancelárii č.25. Spolu s HSL'S vymohlo na jar od veľkostatkárov 36 maďarských jutár ornej pôdy pre miestnych chudobných, za árendu 100, Ks za 1 maď. jutro.

Sociálne akcie HG

HG sa staralo tiež o to, aby zamestnávateľa riadne a na čas platili svoje záväzky voči svojim zamestnancom, a tak aby bol v obci klud, spokojnosť a poriadok. Na zimnú akciu pre chudobných sa zozbieralo 2473,60 Ks.

Na zlatý poklad sa zozbieralo 80 strieborných, 12 zlatých predmetov a 400,-Ks v hotovosti. Toto sa odovzdalo okresnému veliteľstvu HG.

Rozšírenie rímskokatolíckej kaplnky

V mesiaci júni bolo započaté s rozširovaním rímskokatolíckej kaplnky, ktorej rozmery boli tak malé, že nevyhovovali potrebám veriacich. Utvorený bol stavebný výbor, ktorého členmi boli: vdp. farár Ján Klčo, vládny komisár Jonáš Halmeš, Rudolf Baláž, Ladislav Frlička, Jozef Mittuch, Ľudovít Čambal, Jozef Gajdoš, Jozef Hladký, Július Urcikán, Štefan Urcikán, a Rudolf Áč. Plán rozšírenia vypracoval Ing. Arch. Terstyánsky v Hlohovci a stavebné práce prevádzal tiež. Pretože obec je majiteľom kaplnky, prevádzala toto rozšírenie vo svojej réžii.

Stavebný náklad činil asi 51 000,-Ks. Z toho obec prispela sumou 30 000,-Ks, občania sumou 28 000,-Ks. Dovoz materiálu (tehly, piesok, štrk, vápno, cement), ako aj iných potrieb dodali statkári a roľníci zadarmo. Niektoré práce vykonali občania tiež zadarmo.

Rímskokatolícka kaplnka bola rozšírená prístavbou na severozápadnú stranu v dĺžke 9m a šírke 7m. Starý krov bol odstránený a bol daný celý krov nový i s krytinou. Veža bola pokrytá galvanizovaným plechom. Do kostola boli zakúpené nové lavice

Svätenie kostola bolo prevedené dňa 17. septembra vdp. farárom J. Klčom, za účasti politických a spolkových predstaviteľov a HG.

Bohoslužby

Od 12. novembra slúžia každú nedeľu svätú omšu františkáni z Hlohovca. Podľa dohody, budú slúžiť každú nedeľu a sviatok, za ročnú odmenu 5000,-Ks a za každú vykonanú cestu budú mať 20,-Ks. Pretože obec je vlastníkom kostola, zaviazala sa hradiť túto odmenu po schválení kompetentnými úradmi. Okrem toho, lukáčovský dp. farár slúži každý týždeň raz, alebo i dva, svätú omšu, keď prichádza učiť náboženstvo. Kostolný spev riadi učiteľ Ladislav Frlička, ktorý dosiaľ nemal za túto funkciu ustálený honorár.

Veľkostatky

Koncom mesiaca septembra a začiatkom októbra, prevzalo ministerstvo hospodárstva štátny veľkostatok v Alekšinciach do svojej správy. Tento veľkostatok malo v prenájme hospodárstvo dioseckého cukrovaru.

V auguste kúpilo nitrianske biskupstvo veľkostatok od Jozefa Deutalbauma a detí, a prevzalo ho do svojej správy začiatkom októbra.

Tieto okolnosti majú veľmi dobrý vplyv na zamestnanosť obyvateľstva. Po iné roky, už po ukončení jesenných prác, nastala nezamestnanosť. Tohto roku dosiaľ niet v tunajšej obci nezamestnaného občana.

Oneskorenie jesenných prác

Vplyvom mobilizácie sa všetky jesenné práce a sejba oneskorili, pretože nebol dostatok pracovných síl a záprahov. Taktiež nepriaznivé počasie skončenie týchto prác oddialilo.

Stavba školskej budovy

Ministerstvo školstva a národnej osvety oznámilo rade obce, že obec Alekšince bola vzatá do stavebného programu so štátnou podporou, ak v roku 1940 prikróčí ku stavbe budovy a nájde si úhradu zvyšku stavebných nákladov. Vládny komisár s poradným zborom sa uzniesli, že každopádne obec ku stavbe školskej budovy prikróčí, keď subvencia bude obnášať 50 % stavebných nákladov. Zvyšok stavebných nákladov má obec zaistené z dávky od kúpy a predaja veľkostatku J. Dautelbauma a detí, biskupovi nitrianskému, ktorého kúpa podlieha schváleniu Ministerstvom školstva a národnej osvety. Počíta sa so sumou 200 000,- až 300 000,-Ks z tejto dávky.

Kolonisti

Nateraz sú tu pridelení tieto kolonisti: Martin Tabačár, Matej Zaťko, Ján Samský a František Mišovich.

Záznamy v obecnej kronike, týkajúce sa dejín obce od 1. januára 1939 do 31. decembra 1939 týmto uzatváram.

Alekšince, 31. decembra 1939

Ladislav Frička

Kronikár obce